

Sygn. akt I C 1570/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : sędzia Edyta Żyła

Protokolant: Ewelina Urbanek

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2022 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. K., A. M.**

przeciwko **(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.**

o zapłatę

- 1. oddala powództwo główne,**
- 2. oddala powództwa ewentualne,**
- 3. zasądza od powodów L. K. i A. M. solidarnie na rzecz strony pozwanej (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt I C 1570/18

uzasadnienie

**wyroku sądu okręgowego w Krakowie
z dnia 2 marca 2022 r.**

Powodowie L. K. i A. M. w ostatecznie sprecyzowanym powództwie przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wnieśli o:

- 1) stwierdzenie, że umowa kredytu nr 203- (...) z dnia 23 maja 2008r. w oparciu o art. 58 § 1 k.c. i art. 58 § 2 jest nieważna w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kwoty 78.615,13 CHF (suma wpłat na dzień 7 kwietnia 2021r.) płatnych w ten sposób, iż zapłata na rzecz jednego z powodów zwalnia pozwanego z zapłaty na rzecz drugiego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- 2) Ewentualnie o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kwoty 78.615,13 CHF (suma wpłat na dzień 7 kwietnia 2021r.) płatnych w ten sposób, że zapłata na rzecz jednego z powodów zwalnia pozwaną z zapłaty na rzecz drugiego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- 3) Ewentualnie o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kwoty 81.685,47 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu – uiszczonych na dzień 20 lipca 2018r. płatnych w ten sposób, że zapłata na rzecz jednego z powodów zwalnia pozwaną

z zapłaty na rzecz drugiego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

4) Ewentualnie o unieważnienie ww. umowy kredytu w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 58 § 2 k.c. oraz zasądzenie od pozwanej kwoty 78.615,14 CHF (suma wpłat na dzień 7 kwietnia 2021r.) płatnych w ten sposób, że zapłata na rzecz jednego z powodów zwalnia pozwaną z zapłaty na rzecz drugiego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 23 maja 2008r. zawarli z pozwaną umowę kredytu waloryzowaną do (...). Powód wskazał, że umowa jest sprzeczna z naturą stosunku prawnego umowy kredytu (art. 353¹k.c.) ponieważ Bank jako silniejsza strona stosunku umownego była uprawniona do jednostronnego określenia kursu (...) i tym samym dowolnego określenia wysokości świadczenia powodów. Pozwana określała bowiem wysokość świadczenia powodów na podstawie tabel kursowych banku, a w umowie brak jest informacji na podstawie jakich kryteriów pozwana miała te kursy ustalać. Zdaniem powodów umowa jest nieważna także dlatego, że nie zawiera koniecznych elementów wskazanych w art. 69 ustawy Prawo bankowe, tj. oznaczenia kwoty kredytu z uwagi na abuzywność klauzuli przeliczeniowej. Powodowie zarzucili nieważność umowy kredytu z uwagi na brak określenia świadczeń stron, w tym kwoty kredytu i zasad spłaty kredytu. Zaznaczyli przy tym, że kwota kredytu mogła być wypłacona jedynie w walucie PLN (§ 4 pkt 2 (...)). Ponadto postanowienia waloryzacyjne są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. W ocenie powoda zawarta przez niego umowa kredytu jest nieważna również ze względu na abuzywność klauzul denominacyjnych, tj. postanowień dotyczących uruchomienia kwoty kredytu oraz rozliczania spłat rat kredytowych. Powód zawarł umowę jako konsument, z wykorzystaniem wzorca umownego przedłożonego przez Bank, bez możliwości negocjowania jego treści. W kwestionowanych postanowieniach Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego i dowolnego regulowania wysokości swojego świadczenia w postaci kwoty kredytu, jaka miała zostać oddana do dyspozycji powoda oraz świadczenia powoda w postaci rat kredytowych poprzez dowolne, niczym nieograniczone wyznaczanie w tabelach kursów kupna lub sprzedaży (...), w oparciu o nieznane powodom kryteria. Takie ukształtowanie postanowień umowy sprawiło, że były one niejasne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy powodów. Powodowie zaznaczyli, że co prawda postanowienia waloryzacyjne określają główne świadczenia stron, jednak zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny przez co mogą być oceniane pod kątem abuzywności. Ponadto powodowie zarzucili, że bank nie poinformował ich w sposób należyty o ryzyku kursowym co stanowi samodzielną przesłankę do uznania abuzywności klauzul waloryzacyjnych. Według powodów pozwana nie przedstawiła im prostym i zrozumiałym językiem kwestii ryzyka kursowego, ewentualnych wahań kursu (...) i ich wpływu na sytuację ekonomiczną kredytobiorców. i asymetrycznie rozłożył ryzyko kursowe obciążając nim tylko powodów. Zdaniem powodów umowa bez kwestionowanych przez nich postanowień nie może funkcjonować, co powoduje jej całkowitą nieważność. Skoro umowa kredytu jest nieważna, to powodowi przysługuje roszczenie o zwrot rat zapłaconych bankowi jako świadczenia nienależnego. Powodowie zaznaczyli, że na dzień 7 kwietnia 2021r. wpłacili pozwanej kwotę 78.615,13 CHF. Na uzasadnienie żądania ewentualnego w zakresie zasądzenia kwoty 81.685,47 zł powodowie podnieśli, że po eliminacji klauzul przeliczeniowych można utrzymać umowę w mocy jako kredyt złotowy z oprocentowaniem LIBOR. Stąd wnoszą oni o zasądzenie nadpłaty rat kredytu. Uzasadniając żądanie oparte na nieuczciwych praktykach rynkowych wskazali, że kierowane przez pozwaną do nich pouczenia, w tym o ryzyku kursowym były niewystarczające ponieważ nie byli oni w stanie ocenić konsekwencji zawarcia umowy kredytu waloryzowanej do (...). Zdaniem powodów nieuczciwe praktyki banku polegały na niedoinformowaniu ich o niebezpieczeństwach zawarcia takiej umowy (w tym wahaniami kursowych), wywołania błędnego przeświadczenia o korzyściach płynących z takiej umowy, wykorzystaniu ich niewiedzy czy też oferowania produktu, w którym świadczenia stron są nieokreślone. Powodowie podnieśli, że posiadają interes prawny w ustaleniu ponieważ wyro ten będzie miał istotne znaczenie dla spłaty rat kredytu w przyszłości i jedynie ustalenie nieważności umowy definitywnie rozstrzygnie niepewność co do dalszego obowiązywania umowy. W kwestii przedawnienia powodowie wskazali, że termin przedawnienia należy liczyć od kiedy kredytobiorca uzyskał wiedzę o nieważności zawartej umowy.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. W zakresie roszczenie głównego pozwana podniosła zarzut braku interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, nieudowodnienia roszczenia o zapłatę 78.615,13 CHF i zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę za okres przekraczający 10 lat przed wniesieniem pozwu. W zakresie pierwszego żądania ewentualnego (o zapłatę 78.615,13 CHF) pozwana podniosła zarzut nieudowodnienia roszczenia i zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę za okres przekraczający 10 lat przed wniesieniem pozwu. W zakresie drugiego żądania ewentualnego (o zapłatę 81.685,47 zł) pozwana podniosła zarzut nieudowodnienia roszczenia i zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę za okres przekraczający 10 lat przed wniesieniem pozwu. W zakresie trzeciego żądania ewentualnego (o unieważnienie umowy na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i zapłatę 78.615,13 CHF) pozwana podniosła zarzut nieudowodnienia roszczenia i zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę za okres przekraczający 10 lat przed wniesieniem pozwu. W uzasadnieniu pozwana wskazała, że powodowie nie mają interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie ponieważ przysługują im roszczenia dalej idące, tj. o zapłatę. Strona pozwana wskazała, że zawarta z powodami umowa kredytu była umową kredytu denominowanego do waluty (...), która stanowi typ kredytu znany ustawie Prawo bankowe. Pozwana zaprzeczyła jakoby umowa była sprzeczna z naturą zobowiązania wskazując, że orzecznictwo dopuszcza możliwość zawarcia umowy w walucie obcej z zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu nastąpi w walucie krajowej. Pozwana podniosła, że świadczenie jest określone w umowie bowiem oddała ona powodowi do dyspozycji kwotę 102.685,39 CHF. Pozwana zaznaczyła, że kwota kredytu była wyrażona w walucie (...) i taka też waluta była oddana do dyspozycji powodów (art. 69 p.b.), a sama wypłata kredytu w PLN to jedynie sposób wykonania zobowiązania, który nie zmienia waluty wierzytelności. Pozwana podkreśliła, że postanowienia umowne ukształtowane były w ten sposób, że istniała możliwość spłaty rat kredytu zarówno w walucie (...), jak i w walucie PLN po przeliczeniu kwoty rat na (...). Zdaniem pozwanej możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w walucie (...) powodowała, że powodowie mogli spłacać raty z pominięciem kursu z Tabel kursowych banku co też uczynili. Pozwana podniosła, że kwestie dotyczące tabel kursowych stosowanych przez bank nie mają znaczenia ponieważ powodowie spłacali kredyt bezpośrednio w walucie (...) i samodzielnie nabywali tę walutę na rynku celem spłaty rat. Zatem nawet po wyeliminowaniu klauzul przeliczeniowych umowa powinna nadal obowiązywać ponieważ kwota kredytu jest wyrażona w (...) i powodowie dalej mogą spłacać raty w (...). Pozwana zaprzeczyła jakoby nienależycie poinformowała powodów o ryzyku związanym z umową kredytu denominowanego, w tym o ryzyku kursowym i ryzyku zmiany stóp procentowych. Bank zaznaczył, że powodowie zostali w sposób należyty poinformowany o ryzyku kursowym – przedstawiono im symulację spłaty rat kredytu oraz przekazano broszurę zawierającą informację o wpływie zmian kursu walut na wykonywanie umowy. Strona pozwana podniosła, że roszczenie ewentualne o nadpłatę rat kredytu jest bezzasadne ponieważ nie ma możliwości przekształcenia umowy w kredyt złotowy z oprocentowaniem dla właściwym dla kredytów walutowych, tj. LIBOR. Zdaniem pozwanej byłoby to sprzeczne z naturą umowy kredytu i rozporządzeniem PE i Rady (...) z dnia 8 czerwca 2016r. Odnosząc się do abuzywności klauzul waloryzacyjnych strona pozwana podniosła, że powodowie mieli możliwość negocjacji postanowień umowy ponieważ sami wybrali rodzaj kredytu, kwotę kredytu, rachunek bankowy do wypłaty kredytu, nadto mieli do wyboru 3 rodzaje rachunków do spłaty kredytu, w tym rachunek walutowy. Zdaniem pozwanej nie doszło do rażącego naruszenia interesów powodów ponieważ byli oni dokładnie informowani o specyfice kredytu denominowanego. Ponadto mieli oni możliwość wyboru zasad wypłaty i spłaty kredytu co wyklucza abuzywność klauzuli przeliczeniowej. Pozwana zakwestionowała również dopuszczenia się przez nią nieuczciwych praktyk rynkowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 19 maja 2008r. powodowie złożyli wniosek o udzielenie kredytu mieszkaniowego Własny kąt hipoteczny w wysokości 208.400 zł (w walucie wymiennej 102.685,39 CHF) waloryzowanego do waluty (...) z przeznaczeniem na zakup lokalu mieszkalnego przy ul. (...), na okres 20 lat. Spłata kredytu miała następować w równych ratach. Powód we wniosku zaznaczył również opcję zabezpieczenia kredytu poprzez ustanowienie hipoteki na nieruchomości. Powodowie wskazali również opcje spłaty kredytu poprzez potrącenie z rachunku technicznego i walutowego. W chwili składania wniosku kurs kupna dla waluty został wskazany na 2.0295 CHF.

Dowód: wniosek o udzielenie kredytu mieszkaniowego Własny kąt hipoteczny z dnia 19.05.2008r. wraz z załącznikami, k. 217-221.

Po złożeniu przez powodów wniosku o udzielenie kredytu Bank dokonał oceny ich zdolności kredytowej, biorąc pod uwagę dochód uzyskiwany przez nią w walucie złoty polski. Kwota kredytu w walucie (...) została określona w oparciu o wnioskowaną kwotę kredytu, tj. 102.685,39 CHF.

W dniu 23 maja 2008r. zapadła decyzja kredytowa o przyznaniu powodom wnioskowanego kredytu.

dowód: referat kredytowy wraz z decyzją kredytową z dnia 23.05.2008r., k. 239-241.

W dniu 23 maja 2008r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarła z powodami L. K. i A. K. (poprzednie nazwisko M.) umowę kredytu Własny K. Hipoteczny nr 203- (...) (spłacanego w ratach annuitetowych, udzielonego w walucie wymiennej). W umowie strony postanowiły m.in., że:

kwota kredytu wynosi 102.685,39 CHF (§ 2 ust. 1 Części Szczegółowej umowy - (...));

kredyt jest przeznaczony na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...) (§ 2 ust. 2 i 3 (...));

kredyt jest udzielony na 240 miesięcy tj. do dnia 5 maja 2028 r. (§ 2 ust. 4 (...));

stawka referencyjna w dniu sporządzenia umowy wynosi 2, (...)p., zaś stała marża (...) S.A. wynosi 1,75 p.p. (§ 2 ust. 5 i 6 (...));

szacunkowy całkowity koszt kredytu w dniu sporządzenia umowy wynosi 118.811,92 zł (§ 3 ust. 1 (...));

zabezpieczenie spłaty kredytu stanowi m.in. hipoteka zwykła na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) do kwoty 102.685,39 CHF (§ 4 ust. 2 (...)) oraz hipoteka kaucyjna na ww. nieruchomości do kwoty 29.780 CHF (§ 4 ust. 6 (...));

całkowita wypłata kredytu nastąpi jednorazowo do dnia 20 czerwca 2008 r. (§ 6 (...));

spłata kredytu następuje w annuitetowych ratach kapitałowo – odsetkowych, płatnych w piątym dniu każdego miesiąca, począwszy od 5 lipca 2008r. (§ 7 ust. 3, 5 i 6 (...));

kredytobiorca został poinformowany, że ponosi ryzyko:

- zmiany kursów waluty, polegającego na wzroście wysokości zadłużenia z tytułu kredytu oraz wysokości rat kredytu, wyrażonych w walucie polskiej, przy wzroście kursów waluty kredytu;

- stopy procentowej, polegające na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej (§ 11 ust. 2 (...));

kredytobiorca został poinformowany, że w całym okresie kredytowania może dokonać zmiany waluty kredytu (§ 11 ust. 4 pkt 1 (...))

Tabela kursów oznacza Tabelę kursów (...) S.A. obowiązującą w chwili dokonywania przez (...) S.A. określonych w umowie przeliczeń kursowych, dostępna w (...) SA oraz na stronie internetowej (...) SA (§ 1 pkt 14 Części Ogólnej Umowy - (...));

kredyt jest wypłacany:

w walucie wymiennej – na finansowanie zobowiązań kredytobiorcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego (§ 4 ust. 1 pkt 1 (...));

w walucie – na finansowanie zobowiązań w Rzeczpospolitej Polskiej (§ 4 ust. 1 pkt 2 (...));

w przypadku wypłaty kredytu lub transzy w walucie polskiej, stosuje się kurs kupna dla dewiz obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego, według aktualnej Tabeli kursów (§ 4 ust. 2 (...));

w przypadku wypłaty kredytu lub transzy w walucie wymiennej innej niż waluta kredytu, stosuje się kursy kupna/sprzedaży dla dewiz obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego, według aktualnej Tabeli kursów (§ 4 ust. 3 (...));

odsetki od kredytu są pobierane w walucie kredytu według zmiennej stopy procentowej, w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej (LIBOR) i marży (...) SA (§ 6 i 7 (...)); Dla celów ustalenia stawki referencyjnej (...) posługuje się stawką LIBOR lub (...) publikowaną odpowiednio o godz. 11.00 (...) lub 11.00 na stronie informacyjnej R., w drugim dniu poprzedzającym dzień rozpoczynający pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej,

spłata zadłużenia kredytobiorcy z tytułu kredytu i odsetek następuje w drodze potrącenia przez (...) SA wierzycelności pieniężnych z tytułu udzielonego kredytu z wierzycelnościami pieniężnymi kredytobiorcy z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku (...), rachunku walutowym, rachunku technicznym prowadzonych przez (...) SA (§ 21 ust. 1 (...));

w przypadku dokonywania spłat zadłużenia kredytobiorcy z:

- (...) środki z rachunku będą pobierane w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu spłaty raty kredytu, według aktualnej Tabeli kursów (§ 22 ust. 2 pkt 1 (...));
- rachunku walutowego – środki z rachunku będą pobierane:
- w walucie kredytu w wysokości stanowiącej kwotę kredytu lub ratę spłaty kredytu (§ 22 ust. 2 pkt 2a (...));
- w walucie innej niż waluta kredytu, w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursów kupna/sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu spłaty raty kredytu, według aktualnej Tabeli kursów (§ 22 ust. 2 pkt 2b (...));
- rachunku technicznego – środki z rachunku będą pobierane w walucie kredytu w wysokości stanowiącej kwotę kredytu lub raty. Wpłaty dokonywane na rachunek techniczny w walucie innej niż waluta kredytu będą przeliczane na walutę kredytu przy zastosowaniu kursów kupna/sprzedaży dla walut, obowiązujących w (...) SA według aktualnej Tabeli kursów (§ 22 ust. 2 pkt 3 (...));

zmiana numeru rachunku, z którego pobierane będą środki pieniężne na spłatę kredytu, nie wymaga zmiany umowy (§ 25 (...));

(...) SA może wypowiedzieć umowę w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku:

- niedokonania przez kredytobiorcę spłaty dwóch kolejnych rat kredytu w terminach określonych przez (...) SA w wysłanych do kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach;
- naruszenia przez kredytobiorcę postanowień umowy;
- wykorzystania kredytu niezgodnie z celem wskazanym w umowie;

- utraty lub przewidywanej według oceny (...) SA, utraty zdolności kredytobiorcy do spłaty kredytu, zwiększenia zadłużenia z tytułu wzrostu kursów waluty kredytu lub zmniejszenia się wartości zabezpieczenia, (...) SA może wypowiedzieć umowę w części dotyczącej warunków spłaty lub domagać się ustanowienia przez kredytobiorcę dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu (§ 40 (...)).

Dowód: Umowa kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT hipoteczny nr 203- (...) z dnia 23.05.2008r., k. 34-49;

Według procedury produktowej „Kredyt mieszkaniowy Własny K. hipoteczny”, obowiązującej w Banku w dniu zawarcia umowy kredytu z powodami, podczas prezentacji oferty kredytu pracownik Banku powinien m.in.:

zaprezentować klientowi w pierwszej kolejności ofertę kredytów udzielanych w walucie polskiej;

jeżeli klient odrzuci ofertę kredytów udzielanych w walucie polskiej, przedstawić mu ofertę kredytów udzielanych w walucie wymiennej;

w przypadku odrzucenia przez klienta oferty kredytu w walucie polskiej odebrać od niego oświadczenie o treści:

przedstawiając ofertę kredytów w walucie wymiennej poinformować klienta :

- 1) o wystąpieniu ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej,
- 2) o tym, że bank w rozliczeniach między klientami a bankiem stosuje kursy walut obcych zamieszczone w Tabeli banku.
- 3) że w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej kredyt jest wypłacany po kursie kupna dla dewiz,
- 4) że w przypadku spłaty kredytu w walucie polskiej kredyt jest spłacany po kursie sprzedaży dla dewiz,
- 5) że w przypadku wzrostu kursów walut podwyższeniu ulega rata spłaty i kwota zadłużenia, wyrażona w walucie polskiej;

Dowód: decyzja z dnia 7.04.2008r. Dyrektora zarządzającego kierującego Pionem Finansowania (...) w sprawie wprowadzenia procedury produktowej „Kredyt mieszkaniowy WŁASNY KĄT hipoteczny”, k. 224-230.

W broszurze informacyjnej pt. „Informacje o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej dla kredytobiorców zaciągających kredyty hipoteczne” opracowanej przez Bank według zaleceń (...) Komisji Nadzoru Bankowego wskazano m.in., że:

w przypadku kredytów oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej występuje ryzyko stopy procentowej, a w przypadku kredytów udzielonych w walucie innej niż waluta, w której kredytobiorca osiąga dochód występuje ryzyko walutowe (kursowe);

konsekwencją wypłaty kwoty kredytu w PLN ustalonej po przeliczeniu kwoty kredytu w (...) według kursu kupna dewiz przy jednoczesnej spłacie kwot rat kredytu w PLN przeliczanych na kwoty w (...) według kursu kupna dewiz jest powstanie dla kredytobiorcy dodatkowego kosztu kredytu w przypadku, gdy kurs kupna obowiązujący w dniu wypłaty kredytu jest niższy od kursów sprzedaży obowiązujących w dniu spłaty kredytu;

w przypadku kredytów oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej odsetkowa część raty może się zmieniać w zależności od aktualnej wysokości stopy procentowej;

w przypadku kredytów walutowych, dla których miesięczna rata kredytu zawsze jest wyrażana w walucie, kwota złotych niezbędnych do spłaty miesięcznej raty kredytu (zarówno części kapitałowej, jak i części odsetkowej) będzie się wahać w zależności od aktualnej wysokości kursu waluty, w której udzielony został kredyt;

zmiany kursu walutowego powoduje zmianę kapitału kredytu wyrażonego w złotych, co ma szczególne znaczenie w sytuacji, gdy kredytobiorca chciałby dokonać wcześniejszej spłaty kredytu lub zmiany waluty kredytu na złote;

zmiany kursu walutowego oraz stopy procentowej mogą spowodować, że początkowo tańszy kredyt walutowy może stać się znacznie droższy w obsłudze niż kredyt złotowy; z drugiej jest możliwa sytuacja, że będzie on tańszy od kredytu złotowego, ale nie sposób tego z góry przewidzieć;

zaciągając kredyt walutowy warto przekalkulować dla własnego bezpieczeństwa czy dochody pozwolą na obsłużenie kredytu także wtedy, gdy wysokość raty wzrosła do poziomu analogicznego jak przy kredytach złotych;

przy podejmowaniu decyzji dotyczącej waluty kredytu oraz rodzaju oprocentowania (stałego lub zmiennego) szczególnie przy długoterminowym kredycie hipotecznym, trzeba brać pod uwagę długoterminowy trend na rynku, a nie krótkotrwałe wahania stopy procentowej czy kursu walutowego.

W broszurze zawarto również wykresy przedstawiające:

kursy EUR i (...) wyrażone w PLN w okresie styczeń 2000 r. – lipiec 2007 r., obrazujące wahania kursu (...) względem PLN

wysokość stóp procentowych (...) 3M, WIBOR 3M, (...) 3M, LIBOR USD 3M w okresie styczeń 2002 r. – lipiec 2007 r.

Przedstawiono także symulacje modelowe obrazujące wpływ zmiany oprocentowania kredytu i kursu waluty, w której kredyt został udzielony na wysokość miesięcznych rat kapitałowo – odsetkowych. Symulacja wysokości raty kredytu dla kredytu w kwocie 150.000 zł lub równowartości tej kwoty w (...), spłacanego w ratach równych przez okres 20 lat zakładała kurs PLN/ (...) w granicach od 1 CHF = 2,5 PLN do 1 CHF = 2,7656 PLN oraz oprocentowanie kredytu w granicach od 4% do 8%, co przekładało się na wahania wysokości rat od 910 zł (przy założeniu kursu 2,5 i oprocentowania 4%) do 1.390 zł (przy założeniu kursu 2, (...) i oprocentowania 8%). Dodatkowo wskazano, że w przypadku zmiany waluty kredytu z (...) na PLN przy obowiązującym w momencie zmiany kursie 1 CHF = 3 PLN nastąpi wzrost kapitału o 20%, czyli do kwoty 180.000 zł i przy oprocentowaniu w wysokości 6% rata kredytu wyniesie ok. 1.290 zł.

Dowód: broszura „Informacje o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej dla kredytobiorców zaciągających kredyty hipoteczne” wg. Rekomendacji S, k. 222-223.

W dniu 28 maja 2008r. powodowie złożyli dyspozycję wypłaty kredytu w kwocie 102.685,39 CHF.

Dowód: dyspozycja z dnia 28.05.2008r., k. 248.

Kredyt został wypłacony powodom w walucie złoty polski, tj. 170.000,01 zł (równowartość 82.914,70 CHF) przeliczenie po kursie ~2.0503 CHF i 40.535,85 zł (równowartość 19.770,609 CHF) ~2. (...). Łącznie wypłacono 210.535,85 zł.

Dowód: potwierdzenia przelewu, k. 249-250.

Powodowie po zawarciu umowy otrzymywali harmonogram spłat rat kredytu w walucie (...). W trakcie spłacania rat otrzymywali zawiadomienia z banku z harmonogramem spłat poszczególnych rat kredytu wyrażonych w walucie (...). Saldo zadłużenia również było wyrażone w walucie (...).

Dowód: wydruk pozwanej z dnia 6.06.2008r., k. 497-503, zawiadomienia (...) S.A. o wysokości rat, k. 512-528, 532-536, 728-740.

W dniu 28 maja 2008r. powodowie zakupili od H. B. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w K. przy ul. (...).

Dowód: umowa sprzedaży z dnia 28.05.2008r., k. 245-247.

Powodowie chcieli uzyskać kredyt mieszkaniowy. Powodom przedstawiono dwie oferty kredytu w walucie (...) i w walucie PLN. Otrzymali dokumenty potrzebne do uzyskania kredytu, a następnie złożyli wniosek, który został rozpatrzony pozytywnie. Przy kredycie złotowym trzeba było mieć większą zdolność kredytową niż przy walutowym.

Kredyt mógł być spłacany z rachunku osobistego albo walutowego. Założenie rachunek walutowego w banku wiązało się z opłatami, natomiast rachunek techniczny walutowy był bezpłatny i służył tylko spłacie kredytu. Przy spłacie poprzez te rachunki nie było dodatkowych obciążeń dla klientów. Z reguły kredyty były przeliczane na złotówki chyba, że klient zdecydował się, że będzie spłacał raty w walucie (...), wtedy zakładano mu rachunek walutowy lub techniczny, odbywało się to na wniosek klientów. Kredytobiorca sam wybierał rodzaj waluty do spłaty kredytu.

Na dzień wypłaty powodom kwoty kredytu kurs waluty był wyższy więc po przewalutowaniu kwoty kredytu z (...) na PLN klienci dostali większą kwotę kredytu niż zawnioskowana. Powodowie nie zwracali tej nadwyżki, którą dostali przy wypłacie kredytu. Pracownicy banku nie otrzymywali innej prowizji za udzielenie kredytu złotowego i w innej walucie. Rejestracja wniosku była w systemie i w dniu rejestracji klient wiedział ile franków dostanie. Z klientami omawiano ryzyko kursowe, przedstawiano im broszurę; Informacja o ryzyku kursowym. Pracownicy pomagali klientom wypełnić wniosek. Do wypłaty wiążąca kwota ustalona we frankach, ale wypłaty dokonywano w PLN. Jeśli klient chciał mógł otrzymać wzór umowy kredytu do domu.

Dowód: zeznania świadka A. Ś. (1)- protokół z dnia 27.03.2019r., k. 387-390.

Powodowie chcieli zaciągnąć kredyt na zakup mieszkania w K.. Powodom przedstawiono dwie oferty kredytu w walucie (...) i w walucie PLN. Pracownik banku poinformował kredytobiorców, że korzystniejszy dla nich będzie kredyt w (...) z uwagi na to, iż rata kredytu będzie niższa. Powodom poinformowano o ryzyku kursowym przedstawiając im symulację wzrostu rat kredytu na skutek wzrostu kursu (...). Pracownik banku informował powodów, że nawet przy kursie 3 zł za 1 CHF kredyt będzie dla nich korzystny z uwagi na niższe oprocentowanie. Nie przedstawiono symulacji wzrostu do obecnego. Harmonogram spłaty rat kredytu dotyczył rat w walucie (...). Powodowie zostali poinformowani, że kredyt można spłacać bezpośrednio w walucie (...). Bank założył powodom w tym celu rachunek techniczny. Powodom przed podpisaniem umowy kredytu wręczono broszurę informacyjną dotyczącą ryzyka kursowego i ryzyka stóp procentowych. Kredytobiorcy przed zawarciem umowy nie czytali jej postanowień, a sama procedura zawarcia umowy kredytu polegała na przedstawieniu im gotowej umowy do podpisu. Powodowie chcieli aby wypłata kredytu była w walucie złoty polski, gdyż za środki z kredytu kupowali mieszkanie na rynku wtórnym. Powodom wypłacono środki w walucie złoty polski. Umowa nie była negocjowana między stronami, powodowie nie mieli warunków które chcieli negocjować. Produkt ten był przedstawiany powodowi i pozostałym kredytobiorcom jako bardzo korzystny i bezpieczny, a waluta (...) jako stabilna. Bank nie wytłumaczył również, w jaki sposób ustala kursy walut w tworzonych przez siebie tabelach kursowych. Powódka została poinformowana, że przy wypłacie w złotówkach kredyt zostanie przeliczony według tabeli z banku. Zwracając się do tej placówki banku, powódka uznawała ją za wiarygodną.

Dowód: zeznania powódki A. M. - protokół z dnia 27.03.2019r., k. 387-390; zeznania powoda L. K.- protokół z dnia 27.03.2019r., k. 387-390.

Powodowie spłacali raty kredytu bezpośrednio w walucie (...). W okresie od dnia 5 lipca 2008r. do 24 maja 2018r. spłacili tytułem rat kredytu na rzecz pozwanej kwotę 16.649,11 CHF (odsetki) oraz kwotę 45.872,68 CHF (kapitał)

Dowód: zaświadczenie (...) S.A. z dnia 25.05.2018r., k. 58-60,

Przyjmując, że kredyt zostałby rozliczony w PLN według stopy LIBOR w okresie od uruchomienia kredytu do dnia 20 lipca 2018r. powodowie zobowiązani byłiby do spłat wymagalnych rat w łącznej kwocie 132.350,74 zł.

Dowód: opinia biegłego sądowego z 16.03.2021r., k. 607-612.

Na mocy decyzji Urzędu Stanu Cywilnego w D. powódka A. M. zmieniła nazwisko z K. na M..

Dowód: decyzja USC o zmianie nazwiska z dnia 5.04.2016r., k. 100.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których autentyczność i wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu i nie była przedmiotem zarzutów stron.

Sąd oparł się również w przeważającej części na zeznaniach powodów, które pozwoliły na ustalenie okoliczności związanych z samym procesem zawierania umowy kredytu oraz informacji, jakie zostały wtedy przekazane powodom przez pracowników Banku. Sąd nie dał wiary twierdzeniom powodów, iż pracownicy banku twierdzili, iż kurs franka nie wzrośnie akurat do 2,50 zł, zresztą powód sam wskazał, iż mówiono mu, iż przy kursie franka w wysokości 3 zł i tak będzie kredyt opłacalny. Akurat to twierdzenie jest oparte na prawdzie, gdyż niskie oprocentowanie w połączeniu z tym takim wzrostem kursu powodowało, iż kredyt ten ciągle był konkurencyjny do kredytu złotowego. Na podstawie zeznań powodów Sąd ustalił okoliczności zawarcia umowy kredytu, jak również treść informacji przekazanych przez przedstawiciela banku. Sąd uwzględnił okoliczność poinformowania powodów o ryzyku kursowym i w tym kontekście też ocenił wiarygodność zeznań powodów. Należy wskazać, że powodowie niewątpliwie mieli świadomość tego, że kursy waluty ulegają zmianie i w związku z tym zmianie ulega wysokość zobowiązania. Jest to tak obecnie jak i była w czasie podpisywania umowy kredytu - wiedza powszechna. Ponadto jak wynika z zeznań powodów, pracownik banku, odnosząc się do kwestii ryzyka kursowego, przedstawiał im symulację rat kredytu przy wahaniami kursów i należy uznać, że było to elementem rozmowy o ryzyku kursowym.

Sąd uznał również za wiarygodne zeznania świadka A. Ś. (2) w części odnoszącej się do przedstawienia powodom dwóch ofert, tj. kredytu złotowego i walutowego, gdyż zeznania te był spójne z zeznaniami powodów. Ponadto Sąd dał wiarę zeznaniom tego świadka na okoliczność możliwości wyboru przez powodów zasad spłaty kredytu, tj. możliwości spłaty kredytu po przeliczeniu na PLN bądź bezpośrednio w walucie (...), gdyż zeznania te były zgodne z dokumentacją kredytową. Należy wskazać, iż akurat w niniejszej sprawie strony i świadkowie pochodzą z mniejszej miejscowości, łatwiej jest zapamiętać klientów i biorąc pod uwagę warunki umowy; możliwość spłaty w (...) od początku zawarcia umowy, marze, bezpłatny rachunek techniczny, zamiarem stron było ustalanie rozsądnych warunków zawieranej umowy.

Sąd zważył co następuje.

Powództwo podlegało oddaleniu w całości zarówno co do roszczenia głównego jak i roszczeń ewentualnych.

W ocenie Sądu nie ma podstaw, aby uznać za nieważną umowę kredytu nr 203- (...), zawartą przez powodów ze stroną pozwaną - czy to ze względu na sprzeczność umowy z naturą stosunku zobowiązaniowego (art. 353¹ k.c.) czy też z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, bądź z uwagi na występowanie w niej klauzul abuzywnych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Zdaniem Sądu brak jest także podstaw do przekształcenia umowy kredytu denominowanego w kredyt złotowy z oprocentowaniem LIBOR czy też unieważnienia umowy w oparciu o przepisy o przeciwdziałaniu nieuczciwej konkurencji.

1. Zarzut nieważności umowy z uwagi na naruszenie art. 353¹ k.c. i naruszenie art. 69 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

Analizując podniesiony przez powodów zarzut nieważności umowy kredytu z uwagi na jej sprzeczność z przepisami art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy kredytu należy w pierwszej kolejności przytoczyć powołane przez powodów przepisy.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 p.b. przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie zaś do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy. Powodowie uważają, że zawarta przez nich umowa kredytu jest sprzeczna z cytowanym wyżej przepisem z uwagi na dowolność banku w określeniu świadczenia powodów, w tym kwoty kredytu. W związku z tym umowa ich zdaniem jest nieważna ponieważ kwota kredytu jest nieokreślona.

Kolejno należy wskazać, że w okresie, kiedy pomiędzy stronami doszło do zawarcia spornej umowy kredytu, na rynku bankowym funkcjonowało kilka typów umów kredytów hipotecznych:

- Kredyty złotówkowe - w których kwota kredytu była określana w walucie złoty polski, a wypłata kredytu i spłata rat następowała również w walucie złoty polski.
- Kredyty walutowe – w których kwota kredytu była określana w walucie obcej, a wypłata kredytu i spłata rat następowała również w walucie obcej.
- Kredyty denominowane do waluty obcej – w których kwota kredytu była określana w walucie obcej, wypłata kredytu następowała w walucie złoty polski po przeliczeniu z waluty obcej na walutę złoty polski według wskazanego w umowie kursu waluty, raty kredytu były określone w walucie obcej, a ich spłata następowała w walucie złoty polski po przeliczeniu z waluty złoty polski na walutę obcą według kursu waluty określonego w umowie.
- Kredyty indeksowane do waluty obcej – w których kwota kredytu była określona w walucie złoty polski i wypłata kredytu następowała w walucie złoty polski. Następnie dochodziło do przeliczenia kwoty kredytu w walucie złoty polski na kwotę w walucie obcej według kursu waluty wskazanego w umowie. Tak ustalona kwota w walucie obcej stanowiła podstawę do określenia rat kredytu w walucie obcej, które następnie spłacane były w walucie złoty polski po przeliczeniu z waluty złoty polski na walutę obcą według kursu waluty wskazanego w umowie.

Powodowie uważają, że zawarta przez strony umowa kredytu jest sprzeczna z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, ponieważ na podstawie zapisów umowy nie sposób było określić kwoty kredytu. Powołują się przy tym na fakt, że wypłata kredytu nastąpić miała w walucie złoty polski, a z uwagi na brak określenia w umowie sposobu ustalania przez Bank kursu waluty (...) służącego do przeliczenia kwoty kredytu wyrażonej w walucie (...) na kwotę wyrażoną w walucie złoty polski, nie można było stwierdzić, jaka kwota w złotych polskich zostanie powodom wypłacona. Argumentacja powodów wskazuje, że uznają oni umowę kredytu za umowę kredytu denominowanego do waluty obcej, a jako kwotę kredytu w rozumieniu art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe postrzegają wypłaconą im kwotę w złotych polskich.

W ocenie Sądu zawarta przez strony umowę kredytu należy zakwalifikować jako umowę kredytu denominowanego zbliżoną do kredytu walutowego. Do takiego wniosku prowadzi przede wszystkim analiza treści umowy kredytu. Kwota kredytu wpisana w § 2 ust. 1 umowy (...) została wyrażona w walucie (...). Istniała też możliwość wypłaty kredytu bezpośrednio w walucie (...) (§ 4 ust. 1 pkt 1 umowy (...)). Z § 21 ust. 1 umowy (...) wynika, że kredyt może być spłacany z rachunku prowadzonego w walucie (...). Na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowione zostały hipoteki opiewające na kwoty wyrażone w walucie (...) (§ 4 umowy (...)). Harmonogram spłaty rat kredytu również odnosił się wprost do kwot wyrażonych w walucie (...), co też potwierdzają zawiadomienia o wysokości należnych rat wysyłane przez bank powodom. Ponadto powodowie mieli możliwość wyboru zasad spłaty rat kredytu, co też uczynili ponieważ we wniosku kredytowym wskazali opcję spłaty kredytu poprzez potrącenie z rachunku technicznego i walutowego.

Z przytoczonych wyżej zapisów umowy i dokumentów banku wynika, że była możliwość wypłaty kredytu i spłaty rat kredytu bezpośrednio w walucie (...) bez stosowania klauzul przeliczeniowych. Spłata rat kredytu w walucie innej niż waluta (...) była rozwiązaniem opcjonalnym, zależnym od działań i decyzji podjętych przez kredytobiorcę. To kredytobiorca mógł zdecydować o złożeniu dyspozycji spłaty kredytu w walucie innej niż waluta kredytu, z czego powodowie skorzystali.

Dodatkowo należy również zwrócić uwagę na okoliczności zawarcia spornej umowy. Powodowie we wniosku kredytowym jako walutę kredytu wskazali (...), a jako rachunek do spłaty kredytu podali we wniosku kredytowym rachunek walutowy. Powyższe zachowania powodów wskazują, że mieli oni świadomość, że kwota kredytu jest wyrażona w walucie (...), a jego spłata co do zasady również powinna nastąpić w walucie (...). Natomiast wypłata powodom kwoty kredytu w walucie złoty polski wynikała z faktu przeznaczenia przez nich kwoty kredytu na finansowanie zobowiązań w kraju. Powodowie mieli jednak opcję otrzymania kredytu w walucie (...) w przypadku gdyby finansowali zobowiązania za granicą. Z racji, że chcieli oni otrzymać kredyt na nabycie lokalu w Polsce wypłacono im kwotę kredytu na rachunek prowadzony w walucie złoty polski. Zatem wypłata powodom kwoty kredytu w walucie złoty polski wynikała z wybranego przez powodów celu na który miały być przeznaczone środki z kredytu.

W orzecznictwie wskazuje się, że określony przez strony w umowie sposób oddania kwoty kredytu do dyspozycji kredytobiorców poprzez dokonanie jej przelewu w złotówkach na rachunek beneficjenta, odnosi się do sposobu wykonania zobowiązania banku. Uzgodnienie przez strony, że kredyt zostanie wypłacony wskazanym przez kredytobiorców beneficjentom w innej walucie niż waluta kredytu nie pozostaje w sprzeczności z naturą (właściwością) zobowiązania, którego źródłem jest umowa kredytu, nie narusza również prawa ani zasad współżycia społecznego (art. 353¹ k.c.). Należy bowiem odróżnić przedmiotowo istotne postanowienia umowy (essentialia negotii), do których należy wskazanie kwoty kredytu od sposobu wykonania przez bank zobowiązania polegającego na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy oznaczonej sumy środków pieniężnych. Ten ostatni polegający na dokonaniu przez bank stosownych czynności faktycznych należy do sfery wykonania umowy. Umowa kredytu dochodzi do skutku przez złożenie zgodnych oświadczeń woli przez strony, bank zobowiązuje się do oddania określonej sumy do dyspozycji kredytobiorcy, natomiast ten ostatni do jej zwrotu. Jeżeli zatem bank zobowiązał się do oddania do dyspozycji kredytobiorcy oznaczonej sumy w (...), to nie można przyjmować, że kwota kredytu nie została określona, bo w dacie zawierania umowy kurs kupna (...) nie był znany, jeżeli strony uzgodniły, że wypłata kwoty kredytu i jego rozliczenie nastąpi w innej walucie niż waluta kredytu (por wyrok SA w Warszawie z dnia 13.03.2019r., sygn. akt I ACa 681/18). T.. Sąd podziela przytoczone poglądy, uznając, że określony przez strony w umowie sposób oddania kwoty kredytu do dyspozycji kredytobiorców poprzez dokonanie jej przelewu w złotówkach na rachunek powodów, odnosi się do sposobu wykonania zobowiązania banku.

Z uwagi na powyższe nie sposób podzielić twierdzeń powodów o nieważności umowy z uwagi na sprzeczność z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, a dokładniej art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe. W ocenie Sądu umowa kredytu zawarta przez strony zawierała wszystkie konieczne elementy określone w art. 69 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe. Kredyt zaciągnięty przez powodów był kredytem zbliżonym do kredytu walutowego z kwotą wyrażoną w walucie (...) jednoznacznie określoną w § 2 ust. 1 umowy (...), a wypłata kwoty kredytu w walucie złoty polski nie

może być postrzegana jako zmiana kwoty kredytu na kwotę w walucie złoty polski, lecz jedynie jako wybór powodów co do sposobu realizacji umowy przez Bank determinowany celem na jaki mieli przeznaczyć środki z kredytu.

W takim ujęciu kwestia, czy przelicznik przyjęty przez Bank przy przeliczaniu kwoty kredytu z waluty (...) na walutę złoty polski był określony w taki sposób, żeby powodowie byli w stanie samodzielnie ustalić ten przelicznik i tym samym wysokość wypłaconej im kwoty w złotych polskich, nie ma znaczenia dla stwierdzenia, czy kwota kredytu została w umowie określona. Zgodnie z umową kwotą kredytu nie jest bowiem wypłacona powodom w złotych polskich, lecz wskazana w § 2 ust. 1 (...) umowy kwota 102.685,39 CHF.

Należy również zaznaczyć, że zastosowanie w umowie mechanizmu waloryzacji kwoty kredytu wyrażonej w (...) do waluty PLN w dacie zawierania umowy było możliwe na gruncie zasady swobody umów wyrażonej w art. 353¹ k.c. i zastosowania instytucji umownej waloryzacji z art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości.

Podkreślenia wymaga przy tym, że ustawodawca już po zawarciu przez strony spornej umowy kredytu wprowadził do ustawy Prawo bankowe przepisy odnoszące się do kredytów indeksowanych do waluty obcej i kredytów denominowany w walucie obcej. Ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 26 sierpnia 2011 r., do art. 69 ustawy dodano:

ust. 2 pkt. 4a, zgodnie z którym umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska powinna określać w szczególności szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;

ust. 3, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie; w tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Powołując się na założenie racjonalności ustawodawcy należy stwierdzić, że nie wprowadzałby on do porządku prawnego zasad regulujących warunki umów, które ze względu na swoją konstrukcję byłyby nieważne z mocy samego prawa.

Podsumowując zdaniem Sądu umowa kredytu denominowanego do waluty obcej zawarta między stronami jest zgodna z art. 69 p.b. i naturą stosunku zobowiązaniowego. Zgodnie z art. 353¹ k.c. wynika, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Sam mechanizm denominacji, a także związana z nim zasada oprocentowania, nie jest sprzeczna z naturą stosunku zobowiązaniowego. Gdyby było inaczej, kredyty denominowane nie zostałyby wskazane w przepisach jako jeden z rodzajów umów kredytowych.

2. Zarzut nieważności umowy z uwagi na zastosowanie w niej niedozwolonych klauzul umownych – art. 385¹ k.c.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne); nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi

przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385² k.c.). Przytoczone przepisy zostały wprowadzone do Kodeksu cywilnego jako implementacja Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Zarzut abuzywności zapisów umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. powodowie odnoszą się do postanowień zawartych w § 2 ust. 1 (...); § 11 ust. 2 (...); § 4 ust. 1 pkt 2 i 3 (...); § 22 ust. 1 i 2 (...).

Powyższe postanowienia jako zawarte we wzorcu umowy stosowanym w Banku z pewnością nie były indywidualnie negocjowane z powodami. Kwestionowane postanowienia umowy zostały przejęte ze stosowanego u strony pozwanej wzoru umowy. Co więcej, z zeznań powodów nie wynika, aby mogli oni negocjować postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji kredytu do waluty obcej i sposobu przeliczania rat.

Powodowie zawarli umowę kredytu w celu zakupu lokalu mieszkalnego. Zatem powodowie zawarli kwestionowaną umowę jako konsumenci.

Następnie należy ustalić, czy kwestionowane zapisy umowy dotyczą głównych świadczeń stron. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 2012 wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I CSK 49/12 (OSNC 2013/6/76) wyraził pogląd, że: „Zasięg pojęcia głównych świadczeń stron, którym ustawodawca posłużył się w art. 385¹ § 1 k.c., może budzić kontrowersje, tym bardziej że nie ma tu przesądzającego znaczenia to, czy wspomniane świadczenia należą do essentialiae negotii. Z tej przyczyny zasięg odnośnego pojęcia musi być zawsze ustalany in casu, z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz celu zawieranej umowy”. Powyższy pogląd jest zbieżny za stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - według (...) ocena czy dany warunek dotyczy głównego świadczenia umowy powinna zostać dokonana obiektywnie i na gruncie konkretnej umowy na płaszczyźnie prawnej i ekonomicznej, z uwzględnieniem struktury umowy (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 30 kwietnia 2014 r. w sprawie K., sygn. C-26/13, (...) -282). T.. Sąd w pełni podziela przytoczone wyżej stanowiska Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przychylając się do twierdzenia, że zakres pojęcia „postanowienia określające główne świadczenia stron” z art. 385¹ § 1 k.c. nie jest zbieżny z zakresem pojęcia „essentialiae negotii umowy” i na gruncie konkretnej umowy możliwe jest uznanie postanowień niebędących jej essentialiae negotii za „postanowienia określające główne świadczenia stron”.

Zadaniem Sądu wskazane ww. postanowienia umowne dotyczące waloryzacji określają główne świadczenia stron. Stanowisko takie zostało wyrażone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w pkt. 48 i 52 wyroku z dnia 14 marca 2019 r., D., C- 118/17, EU:C:2019:207, gdzie wskazano, że w przypadku kredytu denominowanego, klauzula ryzyka walutowa określa główne świadczenie umowne. W związku z tym, że postanowienia te określają główne świadczenia stron, konieczne jest ustalenie, czy ich treść jest jednoznaczna.

Powodowie dopatrują się abuzywności kwestionowanych postanowień umowy w odniesieniu do dwóch aspektów – po pierwsze z uwagi na to, że kursy waluty (...), po których przeliczane były zobowiązania z tytułu umowy, mogły być ustalane przez Bank w sposób arbitralny i według nieznanymi powodom kryteriów, po drugie z uwagi na niedoinformowanie powodów o ryzyku kursowym i nierównomierne obciążenia strony umowy tym ryzykiem.

Klauzula denominacyjna (waloryzacyjna).

Klauzula denominacyjna zawarta została w kwestionowanych przez powodów postanowieniach umowy kredytu. Przewidywała ona, że zobowiązania stron z tytułu umowy kredytu przeliczane będą według kursów waluty (...) określonych w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (§ 4 ust. 2 i § 21 ust. 1 umowy (...)).

W związku z tym, że kwestionowane przez powodów postanowienia umowne określają główne świadczenia stron, konieczne jest ustalenie, czy ich treść jest jednoznaczna. Pojęcie „jednoznacznie” zastosowane w art. 385¹ § 1 k.c. należy interpretować w odniesieniu do treści art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem, ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. (...) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oznacza więc „prostym i zrozumiałym językiem”.

W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapadłym na gruncie Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich ugruntowany jest pogląd, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Mając na uwadze powyższe zapatrywania orzecznictwa należy podkreślić, że w zawartej przez strony umowie kredytu nie ma żadnego postanowienia, które definiowałoby, czym jest Tabela Kursów Walut Obcych lub odnosiło się sposobu ustalania kursów sprzedaży i kupna (...) w Tabeli Kursów Walut Obcych; nadto takie informacje nie zostały przedstawione powodom przez pracowników Banku przed podpisaniem umowy kredytu. Skoro ani z samej umowy, ani z informacji przekazanych kredytobiorcom przed jej zawarciem nie wynikały żadne wytyczne, pozwalające na chociażby orientacyjne wyliczenie wysokości stosowanych w Banku kursów kupna i sprzedaży (...), postanowień umowy kredytu dotyczących klauzuli denominacyjnej nie sposób uznać za sformułowane w sposób jednoznaczny.

Podkreślenia wymaga fakt, że Tabela Kursów Walut Obcych była opracowywana przez Bank, który udzielił powodom kredytu. W braku określenia jakichkolwiek zasad, według których kształtowany miał być kurs kupna i sprzedaży (...) wskazany w Tabeli należy przyjąć, że kurs ten mógł być kształtowany w sposób dowolny. Postanowienia umowy kredytu dotyczące Tabeli były na tyle niejasne, że na ich podstawie Bank mógł określać zawierane w Tabeli kursy kupna i sprzedaży (...) bez żadnego odniesienia do obiektywnych kryteriów, kierując się wyłącznie własnym uznaniem. Jednocześnie konsumenci nie mogli w żaden sposób zweryfikować, czy kursy kupna i sprzedaży dewiz dla (...) są prawidłowe. W umowie nie określono przecież żadnych kryteriów, według których mogliby tą prawidłowość oceniać. Niewątpliwie postanowienia te rażąco naruszały interes powodów.

Podsumowując postanowienie umowy, w którym bankowi przyznano uprawnienie do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem (...) (w przypadku wybrania spłaty kredytu w walucie PLN) poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu (różnica między kursem sprzedaży i zakupu waluty obcej) przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu i bez wskazania w umowie sposobu ustalania kursów walut, rażąco narusza interesy konsumenta i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami (art. 385¹ § 1 k.c.).

Należy jednak podnieść, że niezwiązanie kredytobiorców klauzulami waloryzacyjnymi (przeliczeniowymi), a więc ich usunięcie ze skutkiem *ex tunc* z umowy nie sprawia, że taka umowa nie może ona nadal być wykonywana. Skoro kwota kredytu została wyrażona we frankach szwajcarskich, a pozwany wykonał swoje zobowiązanie oddania do dyspozycji kredytobiorców kwotę 102.685,39 CHF, to mimo usunięcia klauzul przeliczeniowych z umowy, nadal pozwani są zobowiązani do zwrotu pozwanemu kwoty 102.685,39 CHF wraz z uzgodnionym oprocentowaniem. A. elementem tej umowy są bowiem klauzule przeliczeniowe, regulujące sposób oddania kredytu do dyspozycji kredytobiorcy i jego spłatę w sytuacji, w której strony uzgodniły, że będą rozliczały się w innej walucie niż waluta kredytu. Po ich usunięciu, w wyniku zastosowania sankcji z art. 385¹ § 2 k.c., zobowiązanie pieniężne pozostaje jednak nadal wyrażone w walucie (...), a spłata rat kredytu może odbywać się tak jak dotychczas bezpośrednio w walucie (...). Umowa zatem może być nadal w ten sposób wykonywana i nie zachodzi potrzeba stosowania tzw. redukcji utrzymującej skuteczność niedozwolonego warunku umownego poprzez zastąpienie jego abuzywnej części dyspozytywnym przepisem prawa czy też ustalonym zwyczajem. Takie rozwiązanie dopuszcza się w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii

Europejskiej wyłącznie wówczas, gdy w braku postanowień uznanych za niedozwolone ważność umowy nie mogłaby być obiektywnie utrzymana, co byłoby z kolei niekorzystne dla konsumenta. Takie skutki występują z reguły w przypadku kredytów indeksowanych do walut obcych, a więc takich, w których kwota kredytu została wyrażona w złotych, a waluta obca pełni jedynie funkcję miernika waloryzacji. Konsekwencją niezwiązania konsumenta klauzulami waloryzacyjnym ze skutkiem *ex tunc* w przypadku kredytów indeksowanych byłaby bowiem konieczność przyjęcia, że zobowiązanie kredytobiorcy do zwrotu kredytu odnosi się do kwoty w PLN z pominięciem waloryzacji umownej. Z taką sytuacją nie mamy jednak do czynienia w rozpoznawanej sprawie ze względu na istotną różnicę w konstrukcji kredytu denominowanego w walucie obcej w stosunku do kredytu indeksowanego, w którym waluta obca służy za miernik waloryzacji kwoty kredytu wyrażonej wprost w złotych. W sytuacji, w której tak jak w niniejszej sprawie, kwota kredytu została podana w umowie w walucie (...), zobowiązanie kredytobiorców opiewa na sumę wyrażoną w tej walucie, a spłata kredytu może odbywać się bezpośrednio w walucie (...) usunięcie niedozwolonych klauzul przeliczeniowych, nie powoduje, że umowa nie może być wykonywana. Z tych przyczyn spłacone przez powodów raty kredytu nie są świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 410 k.c., ponieważ umowa kredytu jest ważna i wiąże strony poza klauzulami uznymi za niedozwolone, których eliminacja nie wyklucza dalszego wykonywania umowy. Należy zwrócić uwagę, iż z przeliczeniem kredytu z (...) na PLN powodowie zetknęli się jedynie przy wypłacie kredytu. 28 maj 2008 r. złożyli wniosek o wypłatę kredytu na wskazany przez nich rachunek, kwota wypłaty przy uwzględnieniu kursu zastosowanego przez bank była korzystniejsza niż przy wniosku o udzielenie kredytu i wypłacona kwota odpowiadała powodom. Wszystkie inne rozliczenia dokonywały się w (...) i bank nie miał nawet okazji na zastosowanie tabel kursowych czy spreadu. W takim ujęciu kwestia, czy przelicznik przyjęty przez Bank przy przeliczaniu kwoty kredytu z waluty (...) na walutę złoty polski był określony w taki sposób, żeby powodowie byli w stanie samodzielnie ustalić ten przelicznik i tym samym wysokość wypłaconej im kwoty w złotych polskich, nie ma znaczenia.

Sąd pragnie przy tym również zwrócić uwagę, że w przypadku wypłaty kwoty kredytu i spłaty rat kredytu bezpośrednio w walucie (...), podobnie jak w przypadku wypłaty kwoty kredytu i spłaty rat kredytu w walucie złoty polski przy dokonywaniu przeliczeń według kursów waluty (...) stosowanych w Banku, powodowie musieliby dokonać wymiany otrzymanej od Banku kwoty kredytu (...) na kwotę w walucie złoty polski według kursu sprzedaży waluty (...) stosowanego u innego podmiotu, a wymiana kwot w walucie złoty polski na kwoty w walucie (...) służące do spłaty rat kredytu – według kursu kupna waluty (...). Stosowanie odmiennych kursów dla sprzedaży i kupna waluty (...) jest bowiem zasadą powszechnie przyjętą w obrocie walutowym.

Fundamentalną zasadą prawa cywilnego jest poszanowanie autonomii woli podmiotów dokonujących czynności prawnej, dlatego ochrona konsumenta poprzez indywidualną kontrolę postanowień umowy w świetle kryteriów wymienionych w art. 385¹ § 1 k.c. nie może prowadzić do unicestwienia tej zasady. Takie założenie uzasadnia ograniczenie sankcji wskazanej w art. 385¹ § 2 k.c. tylko do niezwiązania konsumenta nieuczciwym postanowieniem i tym samym do utrzymania zobowiązania w pozostałym zakresie. Sąd nie podziela zarzutów powodów dotyczących braku poinformowania ich w należyty sposób o ryzyku kursowym związanym w umową kredytu. Przepisy umowy w bardzo transparentny sposób wskazywały, że świadczenia z jej tytułu – zarówno świadczenie Banku w postaci wypłaty kwoty kredytu, jak i świadczenie kredytobiorców w postaci spłaty rat kredytu wraz z odsetkami – są wyrażone w walucie (...). W takiej sytuacji dla każdego przeciętnie zorientowanego konsumenta powinno być oczywiste, że w przypadku wykorzystania kwoty kredytu na spełnienie zobowiązania wyrażonego w walucie złoty polski oraz spłaty rat kredytu w walucie złoty polski, konieczna będzie wymiana kwoty kredytu w walucie (...) na kwotę w walucie złoty polski oraz wymiana kwot przeznaczonych do spłaty rat w walucie złoty polski na kwoty w walucie (...). Każdy przeciętnie zorientowany konsument powinien sobie również zdawać sprawę ze zmienności kursów walut w czasie i ich konsekwencji, polegających na tym, że wymieniając kwotę pieniędzy w danej walucie na kwotę pieniędzy w innej walucie w zależności od obowiązującego w momencie wymiany kursu waluty może uzyskać nominalną kwotę w innej walucie o różnej wysokości (niższą przy niższym kursie, wyższą przy wyższym kursie). Na marginesie należy zauważyć, że nawet w przypadku stwierdzenia, że kwestionowane przez powodów postanowienia Regulaminu są abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i z tej przyczyny nie wiążą powodów, nie można uznać umowy kredytu za nieważną.

Kwestionowane postanowienia nie dotyczą głównych świadczeń stron, lecz jedynie jednego ze sposobów wykonywania umowy. W przypadku ich eliminacji umowa kredytu może być w dalszym ciągu wykonywana – jako umowa kredytu, w której wypłata kwoty kredytu następuje bezwzględnie w walucie (...), a spłata rat kredytu również bezwzględnie w walucie (...).

Dodatkowo Sąd pragnie zwrócić uwagę na fakt, że powodów trudno jest uznać powodów za osoby, które podjęły decyzję o zaciągnięciu kredytu w walucie (...), ponieważ znajdowały się pod presją ekonomiczną. Sąd ma świadomość, że w okresie zawarcia przez strony spornej umowy kredytu w Polsce dużą popularnością cieszyły się umowy kredytów hipotecznych, w których zobowiązania z tytułu umowy odnoszone były do waluty (...). Taki stan rzeczy spowodowany był tym, że z uwagi na korzystne kursy waluty (...) w stosunku do złotego polskiego oraz niską wysokość oprocentowania według stawki opartej o wskaźnik LIBOR, obciążenie kredytobiorców z tytułu kredytu tego rodzaju było wtedy niższe niż obciążenie związane z zaciągnięciem kredytu w walucie złoty polski. Jak Sąd wskazał już wyżej, zaciągnięcie takiego kredytu mogło się jednak wiązać z narażeniem na ryzyko kursowe. Mimo tego wiele osób znajdujących się w mało korzystnej sytuacji finansowej, zmuszonych do dużej dbałości o codzienny budżet, z uwagi na stosunkowo niską ratę decydowało się na zaciągnięcie tego rodzaju kredytu. Zazwyczaj zresztą kredyt był dla takich osób jedyną szansą na zakup własnej nieruchomości.

Powodowie kupowali dodatkową nieruchomość, nigdy nie mieli potrzeby w niej zamieszkiwać i mogli z niej czerpać dodatkowy dochód.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż nawet świadomość, iż z zawartą umową wiąże się ryzyko kursowe, nie była wystarczająca do przewidzenia, iż jest ono tak duże. Gdyby nawet powodowie zapoznali się z historią kursów franka wstecz to kurs nie był tak wysoki jako po uwolnieniu kursu franka przez Szwajcarski Bank (...). Okoliczność ta w ocenie sądu jest okolicznością nadzwyczajną, która strony nie mogły przewidzieć przy zawarciu umowy, a już na pewno nie powodowie. Zatem w ocenie sądu sytuacja ta mogłaby zostać rozważona w kontekście potrzeby ukształtowania umowy w oparciu o art. 357¹ kc.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c., czyli zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powodowie jako strona przegrywająca sprawę w całości są zobowiązani do solidarnego zwrotu stronie pozwanej wszystkich poniesionych przez nią celowych i niezbędnych kosztów obrony swoich praw. Na koszty te w łącznej wysokości 10.817 zł złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata w kwocie 10.800 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.)